

VENÄJÄN JA ITÄ-EUROOPAN INSTITUUTTI

Toimintakertomus vuodelta 2004

Annankatu 44

00100 Helsinki

Puhelin (09) 228 544 34, telekopio (09) 228 544 31

sähköposti: etunimi.sukunimi@rusin.fi

<http://www.rusin.fi>

VENÄJÄN JA ITÄ-EUROOPAN INSTITUUTTI

Toimintakertomus vuodelta 2004

Sisällys

1. Yleiskatsaus toimintaan
 2. Kulttuurihankkeet sekä maahanmuuttajien ja tutkimuksen tukeminen
 - A. Seminaarit, luennot ja muut tilaisuudet*
 - B. Muut hankkeet ja alan yhteistyöhön osallistuminen*
 3. Kirjaston toiminta
 - A. Kokoelmien kartunta ja käyttö
 - B. Tietopalvelu
 - C. Kirjastoalan yhteistyö
 4. Julkaisutoiminta
 5. Henkilöstö ja hallinto
 - A. Yleistä*
 - B. Henkilökunta*
 - C. Instituutin johtokunta*
- Liite
- Kirjaston tilastot

1. YLEISKATSAUS TOIMINTAAN

Venäjän ja Itä-Euroopan instituutti on opetusministeriön hallinnonalaan kuuluva asiantuntija- ja palveluorganisaatio. Instituutti harjoittaa Venäjää ja muita IVY -maita koskevaa kirjasto- ja tietopalvelua ja julkaisutoimintaa sekä tukee entisen Neuvostoliiton alueelta Suomeen muuttaneiden kieltä ja kulttuuria. Harjoittamaansa tiedonvälitykseen liittyen instituutti seuraa jatkuvasti ko. alueen maiden yhteiskunta- ja kulttuurielämää.

Venäjä ja muut itäslaavilaisen sivistyspiirin maat ovat Suomelle keskeisiä yhteistyökumppaneita. Kansainvälistymiskehityksen myötä näiden yhteiskuntien tuntemuksen tarve edelleen lisääntyy. Tämän tietouden merkitystä korostaa se, että nämä maat eroavat kulttuurinsa ja yhteiskunnallisten olojensa puolesta länsieurooppalaisen sivistyspiirin maista. Samalla Suomea koskevan tiedon välittäminen Venäjälle ja Itä-Eurooppaan on tullut yhä ajankohtaisemmaksi.

Instituutin toimintaympäristöä ovat uudistaneet entisen Neuvostoliiton alueelta saapuneet maahanmuuttajat, joita Suomessa asuu jo lähes 40 000. Miltei puolet heistä on asettunut pääkaupunkiseudulle. Maahanmuutto entisen Neuvostoliiton alueen maista jatkuu edelleen. Asetuksen (1100/2001) mukaisesti instituutti osallistuu maahanmuuttajien kotoutukseen tukemalla heidän kieltään ja kulttuuriaan.

Jo vanhastaan instituutin kirjasto on tukenut venäjänkielisen väestön kulttuuria maassamme. Tämä tehtävä kyseisen väestönosan lukutarpeiden tyydyttäjänä on maahanmuuton lisääntyneenä entisestään korostunut. Yli kaksi kolmasosaa kirjaston käyttäjistä on nykyisin maahanmuuttajataustaisia. Yleisen venäjänkielisen kirjaston roolin ohella instituutin kirjasto palvelee merkittävällä tavalla myös suomalaisen idäntutkimuksen tarpeita.

Instituutin taloudellinen asema pysyi kiperänä myös vuonna 2004. Kiinteiden kustannusten jälkeen toimintaan jäi vain noin 15 % instituutille talousarviossa osoitetuista ja edellisvuodelta siirtyneistä varoista, mikä väistämättä heijastui toiminnan tuloksellisuuteen. Varojen puutteen vuoksi esimerkiksi kirjaston uutuushankintoja ei ole voitu pitää asianmukaisella tasolla. Tästä huolimatta päivittäiset asiakas- ja lainausmäärät ovat pysyneet vakaina.

Vuoden 2004 kolmannessa lisätalousarviossa instituutille myönnettiin varat kirjastoautomatisointia varten. Kokonaisuudessaan järjestelmä saadaan käyttöön kolmessa vuodessa. Sen tuloksena toiminnan edellytykset instituutin keskeisimmällä tehtäväalueella muuttuvat perinpohjaisesti. Kirjasto pystyy oleellisesti aikaisempaa tehokkaammin palvelemaan maahanmuuttajaväestön sekä myös tutkimuksen ja opetuksen tarpeita maanlaajuisesti.

Toiminnan tehokkuutta edistää myös se, että instituutin julkaisutoimintaa harjoitetaan enenevästi verkossa. Julkaisujen saavutettavuus on parantunut samalla kun on säästetty postitus- ja paperikuluissa. Venäjäksi julkaistun aineiston osuus on aikaisempaan verrattuna lisääntynyt.

Kertomusvuoden aikana instituutti on lisännyt venäjänkielistä seminaari- ja luentotoimintaansa. Tässä yhteydessä on koottu kokemusta erityisesti sellaisten maahanmuuttajille tarkoitettujen tilaisuuksien järjestämisestä ja kiinnostavuudesta, joissa käsitellään suomalaisen yhteiskunnan toimintaa, Suomen historiaa ja kulttuuria sekä yhtymäkohtia Suomen ja Venäjän historiassa. Kustannussäästöjen saavuttamiseksi seminaareja ja luentoja on mahdollisuuksien mukaan järjestetty yhteistoiminnassa eri sidosryhmien kanssa.

Instituutti on kehittänyt ja pitänyt yllä kansainvälisiä suhteitaan. Venäjällä keskeisimpiä yhteistyökumppaneita ovat Pietarissa toimiva Jevropeiski Dom –kustantamo sekä Venäjän tiedeakatemian Pietarin tiedekeskus. Toukokuussa 2004 järjestetyn kirjallisuusseminaarin yhteydessä luotiin suhteita kyseisen alan organisaatioihin ja periodisiin julkaisuihin Venäjällä. Syktyvkarilaisen Komiinform –tietotoimiston kanssa valmisteltiin hanketta Suomen kulttuurielämää käsittelevän venäjänkielisen aineiston toimittamiseksi ja julkaisemiseksi verkossa. Instituutilla on toimivat yhteydet useiden Venäjän suomalais-ugrialaisten alueiden tiede- ja kulttuurilaitoksiin. Keski- ja Itä-Euroopan kansainvälisen neuvoston (ICCEES) informaatiokeskus on toiminut instituutissa.

2. KULTTUURIHANKKEET, MAAHANMUUTTAJAT JA TUTKIMUKSEN TUKEMINEN

A. Seminaarit, luennot ja muut tilaisuudet

Toimintansa yleisiksi tavoitteiksi instituutti on asettanut Venäjän ja muiden entisen Neuvostoliiton alueen maiden yhteiskunta- ja kulttuurielämän kehitystä koskevan tietouden lisäämisen sekä maahanmuuttajien kotoutumista helpottavien monikulttuuristen arvojen edistämisen. Nämä tavoitteet suuntaavat instituutin kaikkien toimintasektoreiden työtä. Maahanmuuttajien kotoutumista edistetään yhtäältä tarjoamalla virikkeitä suomalaiseen yhteiskuntaan ja kulttuuriin tutustumiseen ja toisaalta myös heidän alkuperäistä identiteettiään tukemalla. Kertomusvuoden aikana instituutin seminaari- ja luentotoimintaa on profiloitu tähän suuntaan. Kokeilevien venäjänkielisten luentoja ja teemaseminaarien kautta kartoitetaan myös kentän tarpeita, ja pyritään löytämään tällaiselle toiminnalle mahdollisimman tarkoituksenmukainen ja joustava perusrunko.

Instituutti järjesti nykyvenäläistä maaseutukirjallisuutta esitelleen seminaarin *Voprosy sovremennoi literatury rossijskoi provintsii* Helsingissä 27.-28.5.2004. Seminaari pidettiin Venäjän tiede- ja kulttuurikeskuksessa. Puhujiksi oli kutsuttu neljä kirjailijaa Venäjän eri alueilta (Karjala, Vologdan lääni, Marin tasavalta ja Moskova) kertomaan omasta työstään ja alueensa kirjallisuudesta. Seminaarissa esiintyi myös Suomeen Venäjältä muuttaneita kirjoittajia ja suomalainen runouden kääntäjä. Seminaaripäivien aikana kuulijoita oli 40-50 henkeä. He saivat tutustua sekä vieraksi saapuneisiin kirjailijoihin että laajemmin kirjallisuutta, kieltä ja mentaliteettia koskeviin aiheisiin. Tilaisuudessa syntyi vilkasta keskustelua ja solmittiin uusia yhteyksiä sekä esiintyjien että järjestäjien välillä. Seminaari sai poikkeuksellisen paljon julkisuutta Venäjän kirjallisuuslehdissä, joissa julkaistiin seminaarin aineistoa ja suomalaisten kirjailijoiden kertomuksia.

Venäjän kielen kääntäjille, opettajille ja opiskelijoille tarkoitettu järjestyksessä 9. kääntäjäseminaari pidettiin Helsingin yliopistossa 25.-26.11.2004. Aiheena oli *Laki- ja hallintokielen käännöskysymyksiä ja uudistuvia tietolähteitä*. Seminaari käsitteli juridisten tekstien ja hallintokielen kääntämiskysymyksiä sekä alan sähköisten tietolähteiden kehitystyötä. Aihetta sivuttiin myös asioimis- ja oikeustulkkausten sekä kulttuurin näkökulmasta. Instituutti järjesti seminaarin yhteistyössä Helsingin yliopiston slavistiikan ja baltologian laitoksen kanssa. Asiantuntijoina ja puhujina oli yliopiston käännös- ja kielitieteiden laitosten tutkijoita, hallinnonalan kielenkääntäjiä ja terminologeja. Kuulijapalaute oli myönteistä: aihetta pidettiin tarpeellisena ja esitelmiä korkeatasoisina ja järjestelyitä onnistuneina. Maksullinen seminaari kokosi noin n. 100 kuulijaa eri puolilta Suomea.

Vuoden 2003 lopulla instituutissa työskentelynsä aloittaneen suunnittelijan tehtäväkuvaan on kuulunut erityisesti maahanmuuttajille tarkoitettun venäjänkielisen seminaari- ja luentotoiminnan käynnistäminen. Kertomusvuoden aikana instituutin tiloissa pidettiin 18 iltatilaisuutta. Pääasiallisesti niissä käsiteltiin Suomen ja Venäjän historiaa sekä suomalaisen nyky-yhteiskunnan piirteitä. Neljä

tilaisuutta järjestettiin kirjaesittelyinä, joiden aiheet liittyivät maahanmuuttajiin ja historiaan. Suomalaiseen yhteiskuntaan tutustuttavat luento- ja keskustelutilaisuudet järjestettiin yhteistoiminnassa Suomen venäjänkielisten yhdistysten liiton kanssa.

Iltatilaisuuksien kävijämäärä oli kaikkiaan 330, ja yhtä tilaisuutta kohti tuli keskimäärin 18 kävijää. Osallistujapalautetta koottiin viidestä tilaisuudesta, joissa kävi yhteensä 106 henkilöä. Palautettuja lomakkeita saatiin 77. Kuulemansa luennon/alustuksen arvioi erittäin kiinnostavaksi 56 % ja melko kiinnostavaksi 32 % vastaajista. Omalta kannaltaan parhaana kokoontumisen ajankohtana piti iltaa 81 % vastanneista.

Kävijämäärien ja palautelomakkeisiin sisältyneiden vapaamuotoisten ehdotusten perusteella muotoutuu kuva, että eniten kiinnostusta kohdistuu historian alaan kuuluviin aiheisiin (esim. Suomen kulttuurihistoria, sotiin liittyneet tapahtumat, merkkihenkilöt sekä Suomen venäläisten ja suomalaisvenäläisten suhteiden historia). Kiinnostusta ilmeni myös nykysuomalaisen yhteiskunnan toiminnan eri aspekteihin.

Venäjänkielinen lehdistöseminaari *Rossija segodnja* kokoontuu instituutissa lukukausien aikana viikoittain dosentti Anatoli Semtchenkon johdolla. Tämä seminaari syntyi 1990-luvun puolivälissä instituutin ja Helsingin yliopiston Renvall-instituutin aloitteesta, ja siinä käsitellään Venäjän sisäpolitiikkaa venäläisen lehdistöaineiston pohjalta. Keskustelun alustajina käytetään myös Suomessa vierailevia tai työskenteleviä eri alojen asiantuntijoita. Vuonna 2004 seminaari-istuntoja pidettiin 32, edellisvuonna niitä oli 34. Niissä kävijöiden määrä vuonna 2004 oli 240. Vuoden 2003 kävijämäärä oli 320. Maahanmuuttajien ohella kävijöissä on ollut jonkin verran myös opiskelijoita.

B. Muut hankkeet ja alan yhteistyöhön osallistuminen

Instituutin toimesta vuonna 2004 siirrettiin C-kaseteilta CD-levyille Suomen venäläisväestöä koskeviin tutkimusprojekteihin ”Suomessa puhuttu venäjä” sekä Suomen venäläisten muistitieto” kuuluva haastatteluaineisto. Se tallennettiin 25 CD-levylle. Aineisto pidetään edelleen säilytettävänä instituutissa.

Talvella 2004 instituutin kirjaston tiloissa oli esillä pietarilaisen taiteilija Natalia Määttärisen näyttelyn toinen osa, noin 30 kappaletta luontoa ja kaupunkimaisemia kuvaavia maalauksia.

Suomen venäjänkielisten kirjailijoiden yhdistyksen runoilijaryhmä jatkoi kertomusvuonna kokoontumisiaan instituutin tiloissa. Tarpeen mukaan instituutissa on kokoontunut myös muita maahanmuuttajaryhmiä. Venäjän ja Itä-Euroopan tutkimuksen seuran (VIETS) hallitus on pitänyt kokouksiaan instituutissa.

Instituutti on kehittänyt kontaktejaan maahanmuuttajatyötä tekeviin viranomaisiin ja venäjänkielisen väestönosan järjestökenttään. Maahanmuuttajille tarkoitettua venäjänkielisen tiedotusaineiston tarjontaa on instituutissa lisätty.

Johtaja Seppo Lallukka on Venäjän suomensukuisten kansojen ja niiden kulttuurien tukemiseksi laadittua toimenpideohjelmaa toteuttavan Sukukansaohjelman neuvottelukunnan varapuheenjohtaja. Hän osallistui Suomalais-ugrialaisten kansojen IV Maailmankongressin Suomen kansallisen järjestelytoimikunnan työhön, sekä yhtenä alustajista myös mainittuun kongressiin. Lallukka kuuluu jäsenenä Helsingin yliopiston Slaavilaisen kirjaston neuvottelukuntaan sekä VIETS:an hallitukseen.

Kirjastojohtaja Anneli Virtanen on *European bibliography of Slavic and East European studies* – bibliografian toimituskunnan jäsen; hän toimi huhtikuuhun 2004 saakka VIETS:an sihteerinä.

Informaatikko Sirpa Sulkava on kutsuttuna jäsenenä kansallisen Venäjä-portaalin projektiryhmässä.

Julkaisutoimittaja Petra Sinisalo-Katajisto on jäsenenä *Idäntutkimus* –lehden toimituskunnassa ja huhtikuusta 2004 alkaen hän toimii VIETS:an sihteerinä.

3. KIRJASTON TOIMINTA

Kertomusvuonna kirjaston käyttö pysyi edellisten vuosien tasolla. Kävijöitä on vuoden aikana ollut hiukan yli 40 aukiolopäivää kohden kuten kahtena edellisenäkin vuotena. Kirjasto oli auki 237 päivänä, maanantaisin ja torstaisin klo 9-18, muina arkipäivinä klo 9-16 ja lauantaisin suljettuna. Kesällä 24.6. ja 17.7. välisenä aikana ei ollut pidennettyjä aukioloaikoja. Kattomaalauksen vuoksi kirjasto oli suljettuna 17.7.-6.8. välisenä aikana. Kirjasto on ilmoittanut aukioloajoistaan Suomen venäjänkielisten kuukausilehden *Spektr* useassa numerossa.

Vuoden lopulla instituutin III lisämenoarviossa saama määräraha automaattisen kirjastojärjestelmän hankkimiseksi ei vielä kertomusvuonna aiheuttanut käytännön toimenpiteitä kirjastotyöskentelyssä. Tulevista toimenpiteistä ja aikataulusta neuvoteltiin Linnea2-konsortion edustajan Annu Jauhaisen kanssa sekä tehtiin koulutus- ja uudistuksen etenemissuunnitelmat.

A. Kokoelmien kartunta ja käyttö

Kirjaston kokoelma on karttunut kertomusvuonna 1 339 niteellä. Lahjoitusten osuus kartunnasta on pysynyt edellisvuoden tasolla, osuus kirjoista 72,7 %, sarjoista 77 % ja lehdistä 19,4 %. Suurimmat lahjoitukset on saatu yksityishenkilöiltä. Vaikka lahjoitukset ovat täydentäneet huomattavasti kokoelmia, ne eivät pysty täyttämään uutuushankintojen vajetta. Lahjoituskirjoista reilut 27 % oli julkaistu 2000-luvulla. Uutuuksien hankinnalla näyttäisi olevan merkitystä annettujen lainojen määrään. V. 2002 kirjoja ostettiin yhtä paljon kuin kahtena seuraavana vuonna yhteensä. Myös lainausluvut olivat suurimmillaan v. 2002. Venäjänkielisen kirjallisuuden osuus monografiakartunnasta oli 86 %. Lehtinimekkeiden kohdalla vähennystä on tapahtunut jo useana vuonna peräkkäin sekä aikakauslehtien että sanomalehtien osalta. Lehtien hinnankorotukset ovat olleet suurempia kuin kirjojen.

Kirjaston kotisivulla oli vuoden lopussa 8 575 luettelotietokannan viitettä monografioista ja 1 903 kausijulkaisun varastotiedot. Katulehtikokoelmassa, johon on kerätty erityisesti 1990-luvun alussa ilmestynyttä harmaata kirjallisuutta ja eri julkaisujen näytenumeroita, oli vuoden lopussa luetteloi-tuja nimikkeitä noin 1 450. Kokoelmaan kuuluvia luetteloimattomia painotuotteita on lisäksi 4 arkistolaatikollista.

Kokoelmasta tehdyt poistot johtuvat sekä aineiston huonokuntoisuudesta että vähän käytettyjen julkaisujen siirtämisestä Varastokirjastoon. Vantaan vankilakirjastoon lahjoitettiin kaksoiskappaleista kirjoja 69 nidettä ja 3 vuosikertaa kirjallisia aikakauslehtiä.

Kirjaston uutuustiedotetta ilmestyi kaksi numeroa. Ennen vuotta 1990 ilmestynyttä kirjallisuutta ei ole otettu mukaan. Uutuustiedote on myös kirjaston kotisivulla.

Maahanmuuttavien Nuorten Kotouttamisyhdistyksen kirjasto on ollut instituutin asiakkaiden käytettävänä. Kirjaston henkilökunta on hoitanut kirjojen lainaukseen liittyvät muodollisuudet.

Rekisteröityjä lainoja oli yhteensä 51 136. Kotilainojen määrä on hieman laskenut edellisvuodesta. Lehtien kohdalla yhtenä syynä on lehtien lukeminen Internetistä. Paljon käytetyssä Integrum-tietokannassa on myös laajat lehtien arkistot. Venäjänkielisen väestön osuus lainaajakunnasta kasvaa. Se oli jo lähes 75 %, 71 % v. 2003. Tietopalvelun käyttäjät ovat pääsääntöisesti tutkijoita, opiskelijoita, hallinnon ja yritysten edustajia.

Kaukopalvelutilausten osuus lainoista on pieni. Lainoja toimitettiin vuoden aikana 27. IVY-maihin ja Baltiaan lähetettiin 15 tilausta. Venäjältä tilattavien lainojen esteeksi on noussut niiden korkea hinta ja hitaat toimitusajat. Kaukopalvelussa on käytetty myös elektronista dokumenttien välitystä Karjalan kansalliskirjastosta.

Kirjastossa on ollut Internet-yhteys ja venäjänkielinen tekstinkäsittelyohjelma asiakkaiden käytössä. Käyttökertoja oli 926. Kirjastoa on esitelty useille koululais- ja opiskelijaryhmille sekä kotimaisille ja ulkomaisille vierailijoille.

B. Tietopalvelu

Kirjaston tietopalvelutuotteet ovat vuonna 2004 olleet yksittäisten tietojen haku, aineistohaut omista kokoelmista, tiedonhaut ulkopuolisista tietokannoista, tiedonlähteiden neuvonta sekä jatkuva aiheenmukainen tiedon seuranta. Tietopalvelut ovat olleet kaikkien Venäjä-tiedon tarvitsijoiden käytettävissä. Toimeksiantojen määrä on pysynyt edellisvuosien tasolla. Pääkaupunkiseudun ulkopuolisten eri alojen opiskelijoiden ja tutkijoiden osuus palveluiden käyttäjistä on kertomusvuonna lisääntynyt.

Internetin ohella tietopalvelun tärkein resurssi on ollut venäläinen yhteistietokanta Integrum, jota on käytetty hyväksi miltei jokaisessa tietopalvelutehtävässä. Se sisältää jo yli 5500 tietokantaa ja siihen lisätään päivittäin 20 000 uutta dokumenttia. Integrum on ollut maksutta kirjaston asiakaskäytössä olevalta työasemalta. Integrumin käytössä on annettu yksilöllistä opastusta.

Kirjastolla on ollut käyttöoikeudet kotimaisiin Linnea-yhteistietokantoihin Linda, Manda, Arto ja Viola. Niistä on tehty asiakkaille tiedonhakuja ja sisäiseen käyttöön erilaisia bibliografisia tarkistuksia. Myös nämä tietokannat ovat olleet asiakkaiden itsenäisesti käytettävissä.

Jatkuvaa tiedon seurantapalvelua on tarjottu edellisvuosien tapaan instituutin henkilökunnalle ja ulkopuolisille tilaajille. Palvelun tilaajamäärä on pysynyt vakiona. Venäjän ja IVY-maiden kulttuuri- ja koulutusala on seurattu edelleen instituutin Kulttuuriutiset -verkkolehden tarpeisiin.

C. Kirjastoalan yhteistyö

Kirjaston vaihtotoiminta on varsinkin kirjavaihdon osalta edelleen pienenevässä. Syynä on sekä vaihtokumppanien heikko rahatilanne että vaihdolla saadun aineiston usein huonosti kirjaston kokelmiin sopiva aihepiiri. Vaihtosuhde on edelleenkin voimassa lähes yli 20 ulkomaisen kirjaston kanssa, mutta vain pieni osa toimii jatkuvasti aktiivisesti. Suurin osa vaihdosta tapahtuu satunnaisesti. Toimimattomia vaihtosuhteita on pyritty lopettamaan.

Kirjasto on ollut mukana toteuttamassa Venäjällä olevien sukukansojen tukiohjelmia. Sukukansa-ohjelman kirjasto-osuus on hallinnoitu instituutissa. Tärkeimmät tukiohjelman kirjastohankkeet v. 2004 olivat Karjalan kansalliskirjaston toteuttama Venäjän suomalais-ugrialaisten kirjastojen portaali ja Komin kansalliskirjastossa avattu Suomi-huone. Suomea käsittelevää kirjallisuutta ostettiin lähetettäväksi sukukansojen kirjastoihin.

European bibliography of Slavic and East-European studies -bibliografiaan on kertomusvuonna luetteloitu 120 Suomessa ilmestynyttä idäntutkimusta käsittelevää tietuetta.

Anneli Virtanen on osallistunut vaihtotoiminnan käsikirjan uudistamiseen. Kirja ilmestyy vuoden 2005 puolella K.G. Saurin kustantamana.

4. JULKAISUTOIMINTA

Instituutin julkaisutoimintaa kehitettäessä venäjänkielisen maahanmuuttajaväestön tarpeita on otettu lisääntyvästi huomioon. Vuodesta 2003 alkaen verkossa ilmestyvä sarja *Finljandskije tetradi* on tästä esimerkkinä. Kuten seuraava taulukko osoittaa, verkossa julkaistun ja venäjänkielisen aineiston osuutta on kertomusvuonna lisätty.

Vuosi	Julkaistut sivut		
	Yhteensä (kpl)	Verkossa (%)	Venäjäksi (%)
2003	887	16,2	52,5
2004	904	41,3	57,1

Aikakauskirjasta *Studia Slavica Finlandensia* ilmestyi kertomusvuonna nide XXI *Russian-Speaking Immigrant Population in Finland – Russkojazytšnoje naselenije Finljandii*. Kokoelma sisältää Helsingissä 25.-26. syyskuuta 2003 järjestetyn seminaarin aineistoa.

Pietarilaisen Jevropeiski Dom –kustantamon kanssa yhteistoiminnassa julkaistavassa sarjassa *Finljandija v Rossii* ilmestyi vuonna 2004 kaksi nidettä:

- Grigori Petrov, *Finljandija, strana belyh lili*;
- Juri Kurbatov, *Turku. Istorija i arhitekturnyi portret goroda*.

Verkkolehti *Kulttuuriuutiset – poimintoja Venäjän lehdistöstä* <<http://www.rusin.fi/kulttuuriuutiset>> ilmestyi kahdeksan kertaa.

Tiedote *Tiedonantoja ja katsauksia* muutettiin vuoden 2004 alusta alkaen verkkojulkaisuksi <<http://www.rusin.fi/tiedonantoja>>, ja kyseisen vuoden aikana se ilmestyi viisi kertaa: 1/04 ICCEES International Newsletter 53; 2/04 Seppo Lallukka: Venäjän väestönlaskennan ensimmäisiä tuloksia; 3/04 Kirjaston uutuustiedote 1/2004; 4/04 ICCEES International Newsletter 54; 5/04 Kirjaston uutuustiedote 2/2004.

Vuonna 2003 aloitetun ja erityisesti maahanmuuttajille suunnatun venäjänkielisen sarjan *Finljandskije tetradi* julkaisemista jatkettiin. Sarja ilmestyy verkossa <<http://www.rusin.fi/fintetradi/>>, pieni määrä julkaisua valmistetaan myös paperiversiona. Vuoden 2004 aikana julkaistiin numerot 2 (*Nekotoryje aspekty obštšei istorii Finljandii i Rossii*), 3 (*Hronika kulturnoi i obštšestvennoi žizni russkoi diaspory v Finljandii v 1930-e gg.*), 4 (*Voprosy sovremennoi literatury rossijskoi provintsii*) ja 5 (*Povolžje i Prikamje XIX veka glazami finskogo studenta Severi Njumana*).

Instituutin vuonna 2003 julkaisema Etnisten suhteiden neuvottelukunnan toimeksiannosta laadittu raportti *Suomen venäjänkielisen väestönosan kysymyksiä 2002* asetettiin kertomusvuonna luettavaksi instituutin verkkosivuille sekä suomen- että venäjänkielisenä.

Verkkojulkaisemisen osuuden kasvaessa paperille monistettujen julkaisusivujen määrä supistui vuonna 2004 noin kolmanneksen edellisvuoteen verrattuna.

5. HENKILÖSTÖ JA HALLINTO

A. Yleistä

Kertomusvuonna jatkettiin kesällä 2003 aloitettua valmistelua uuteen palkkausjärjestelmään siirtymiseksi. Alusta alkaen koko suunnittelutyö on tehty 5-jäsenisessä ryhmässä oman toimen ohella. Vuoden 2004 aikana laadittiin ja henkilökunnan kanssa yhteisesti hyväksyttiin virkojen tehtäväkuvaukset, vaativuusluokat ja suoritusten arviointijärjestelmä; vuoden lopulla tehtiin suoritusarvioinnit, minkä jälkeen voitiin ryhtyä tekemään laskelmia tehtäväkohtaisen ja henkilökohtaisen palkanosan taulukoita varten.

Koko kertomusvuoden ajan instituutissa työskenteli 15 henkilöä. Säästösyiden vuoksi instituutissa oleva vanhemman tutkijan virka oli koko vuoden täyttämättömänä.

Instituutin henkilöstövoimavaroja ja -kustannuksia sekä henkilöstön vaihtuvuutta ja koulutusta kuvataan alla olevassa taulukossa eräiden osoittimien avulla.

<i>Osoitin</i>	2003	2004
Henkilöstön lukumäärä	15	15
Henkilötyövuodet	14,2	15,1
Henkilöstön keski-ikä	47,8	48,8
Koulutustason indeksiluku	5,6	5,6
Vakinaiset/määräaikaiset	14/1	14/1
Kokoaikaiset	15	15
Tehty työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta (%)	81,8	82,7
Kokonaistyövoimakustannukset (€)	525 108	535 766
Tehdyn työajan palkat (€)	313 051	323 062
– osuus palkkasummasta (%)	74,3	75,8
Välilliset työvoimakustannukset (€)	212 057	212 704
– osuus tehdyn työajan palkoista (%)	67,7	65,8
Henkilöstön vaihtuvuus (lähtö/tulo, %)	20/7	0/0
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen	-	-
Sairauspoissaolot (pv/htv)	7,5	11,1
Työterveyshuolto (€/htv)	359	314
Koulutus (€/htv)	29,9	61,1
Koulutus (työpäivät/htv)	...	3,7

B. Henkilökunta

Aalto-Suortti Teija, julkaisutoimittaja (virkaavapaalla 1.2.2001-31.1.2005)

Holmalahti Jaakko, kamreeri
Hyrkkänen, Minni, suunnittelija
Kanajeva Ester, kirjastos sihteeri
Karpinsky Alex, järjestelmäasiantuntija
Lallukka Seppo, johtaja
Mäkinen Maija, kirjastos sihteeri
Ojala Anneli, kulttuurisihteeri
Pirkanen Terttu, kirjastoavustaja
Sinisalo-Katajisto Petra, julkaisutoimittaja
Sulkava Sirpa, informaattikko
Takila Marita, toimistos sihteeri
Talypin Leo, vanhempi vahtimestari
Tuominen Markku, kielenkääntäjä
Virtanen Anneli, kirjastonjohtaja
Vunukainen Inna, kirjastonhoitaja

C. Instituutin johtokunta

Johtokuntaan kuuluivat puheenjohtajana hallintojohtaja Håkan Mattlin sekä jäsenenä johtaja Ulla Ekberg, FT Toivo Flink, ulkoasiainneuvos Harry Helenius, professori Ulla-Maija Kulonen, professori Vladimir Orlov sekä ylikirjastonhoitaja Hellevi Yrjölä. Esittelijänä kokouksissa on ollut instituutin johtaja. Johtokunnan sihteerinä on toiminut kulttuurisihteeri Anneli Ojala ja kokouksiin on osallistunut kirjastonjohtaja Anneli Virtanen. Kertomusvuoden aikana johtokunta kokoontui kolme kertaa.

KIRJASTON TILASTOT

A. KOKOELMIEN KARTUNTA

Kirjat	nidosta			hm		
	2004	2003	2002	2004	2003	2002
kartunta	1339	1212	2469	26	21,8	42
poistot	113	223	251	2	5	1,8
Lisäys	1226	989	2387	24	17	40,2

Lehdet	vsk			hm		
	2004	2003	2002	2004	2003	2002
kartunta	278	291	315	36	35,5	34
poistot	27	24	2	0,8	0,8	0,2
Lisäys	251	268	313	35,2	34,7	33,8

Kirjoista	2004	2003	2002	Lehdistä	2004	2003	2002
ostoja	321	250	586		114	139	144
vaihtoja	44	45	86		110	103	124
lahjoituksia	974	917	1797		54	49	47

Aikakauslehtiä kirjastoon tuli **243** (03: 248, 02: 264) vuosikertaa, joista

Venäjältä 152 (03:168, 02:166)
 muista IVY-maista 18 (03:6, 02:2)
 Baltian maista 15 (03:16, 02:20)
 muualta ulkomailta 13 (03:19, 02:16)
 kotimaasta 45 (03: 9, 02:51)

Sanomalehtiä tuli **35** (03:43, 02:51) vuosikertaa, joista

Venäjältä 23 (03:28, 02:33)
 muista IVY-maista 1 (03:3, 02:3)
 Baltian maista 8 (03:9, 02:9)
 muualta ulkomailta 1 (03:1, 02:1)
 kotimaasta 2 (03:2, 02:5)

Sarjojen osia käsiteltiin yhteensä **77 nidettä**, joista ostoja oli 6, vaihtoja 24 ja lahjoituksia 47. Poistoja tehtiin 2 nimikettä, yhteensä 12 nidettä.

Aineistotietokantaan on vuoden lopussa luetteloitu

	2004	2003
kirjoja	8575	7265
sarjoja	781	772
lehtiä	1122	1115

Karttoja on saatu lahjoituksena 4 kpl. Lahjoituksina on lisäksi saatu **CD-ROM**-levyjä 6 kpl.

Kokoelmien laajuus vuoden 2004 lopussa oli **98 797 nid. = 2 444 hm** (kirjoja ja kausijulkaisuja).

B. KOKOELMIEN KÄYTTÖ

Lainaus- ja lukusalikäyntejä

Vuosi	Kävijät	Kävijät/pv
2004	9 803	41,4
2003	10 294	41,8
2002	10440	42,3

Lainoja kirjastosta annettiin

	2004	2003	2002
kotilainoina	25 494	26 640	27 387
lukusalilainoina	25 624	27 608	36 343
kaukolainoina	18	19	18
yhteensä lainoja	51 136	54 267	63 748

Kaukopalvelupyynnöjä kirjastoon saapui **34** (03:45, 02:42) **tilausta**. Tilauksista pystyttiin toimitamaan 27, joista jäljenteinä 9. Toimitusprosentti oli 79,4 (03:71,1, 02:79,4).

Kirjasto lähetti IVY-maihin tai Baltiaan 15 pyyntöä (03:19, 02:19), joista saatiin 9. Kotimaan kirjastoihin lähetettiin 62 pyyntöä, joista kaikki saatiin, 51 kopiaina.

Asiakaskäytössä olevaa tietokonetta on käytetty 926 kertaa.

Tietopalvelu. Vuonna 2004 informaation tekemistä 119 tiedonhausta kolme oli maksullista suurta tilaustyötä. Muut olivat maksuttomia tai sellaisia, joista perittiin ainoastaan valokopiokulut. Tietopalvelun eri lähteistä tekemät tiedonhauk on tilastoitu kirjaston yhteistilastoon.

Aiheenmukaista lehtiseurantaa on suoritettu instituutin henkilökunnalle ja 3 ulkopuoliselle tilaajalle, joille on toimitettu 1 158 valokopiota. Lehtiseurannassa oli 142 nimekettä.

Laajempaa tiedonhakua vaativia kysymyksiä kirjastolle tehtiin 347 (03:525, 02:472) ja yksittäisiä tiedusteluja 519 (03:613, 02:526).

Jäljenteitä on toimitettu asiakkaille 1 160 (03:1 639, 02:1 959). Itsepalvelukopioita on otettu vuoden aikana 15 986 (03:9 862, 02:7 223).